

През 1923 г. Морис Шлик организира във Виенския университет семинар, ставал известен под името "Виенски кръг". Първоначално сбирките са посветени на "Логико-философския трактат" на Витгенщайн. Участват Рудолф Карнап, Хърбърт Файгъл, Курт Гьодел, Филип Франк, Ханс Хан, Ото Нойрайт, Карл Попър... Виенският кръг поддържа връзки с Берлинската емпирическа школа - Ханс Райхенбах, Карл Хемпел ..., а също и с Львовско-Варшавската школа - Станислав Лесневски, Тадеуш Котарбински, Алфред Тарски, с философи в Скандинавските страни, Франция, Швейцария и т.н. От Англия към Виенския кръг се присъединява Алфред Айер. През 1931 г. Файгъл въвежда термина „логически позитивизъм“, който в най-голяма степен отразява общото в теоретичните установки на учените от Виенския кръг.

В манифеста „Научното разбиране за света“, подписан от Рудолф Карнап, Ханс Хан и Ото Нойрайт през 1929 г., се казва: „Целта се състои и в това, да се създаде единна наука, обхващаща цялото познание за реалността, достъпно за човека, без разделянето ѝ на такива отделни несвързани непосредствено дисциплини като физика и психология, естествознание и литературознание, философия и специални науки. Пътят към това лежи в прилагането на логическия метод на анализа, разработен от Пеано, Фреге, Уайтхед и Ръсел, който служи както за това, да елиминира метафизичните проблеми и твърдения като безсмислени, така и за това, да проясни значението на понятията и изреченията на емпиричната наука по пътя на показването на наблюдаваното им съдържание“. „Единството на науката“ се осигурява от единството на логическите средства и единството на изходното съдържание. Философията, според Карнап, е „метод на логическия анализ“. Логическият анализ води до единна наука, в която намират място всички видове познание. Логическите позитивисти скъсват с „метафизиката“ на логическия атомизъм. За разлика от Витгенщайн, те не онтологизират логическата структура на езика. За тях ключов е проблемът за свързването на логическия език с непосредствено даденото в опита знание. Логическите истини не зависят от опита. Те са аналитични изречения, само форма на познанието. Синтетичните твърдения на емпиричните науки напротив, описват факти и са истински в зависимост от съответствието си с тия факти. Във всяка, разполагаща с развит формално логически или математически апарат теория, се появяват теоретични, логически конструкти - образувания, които не са пряко съотносими с физическата реалност. Теориите не могат да съществуват без подобни образувания. Какъв е техният характер? Типичното решение, давано през третия период от съществуването на позитивизма е, че става дума за продукт на формалното преобразуване на съжденията, фиксиращи изходни, атомарни факти. На фона на това разбиране съществуват и други: теоретичните конструкти са само удобни фикции; форма на знанието; необходимост за предвиждане на бъдещите факти...

Начинът за проверка на истинността, разработван в рамките на Виенския кръг, бива наречен „верификация“. Да верифицираме едно универсално твърдение означава да го редуцираме по логически път до все по-частни твърдения, докато достигнем до фиксирането на конкретен факт при конкретни условия. Ако този факт бъде потвърден от опита, изходното твърдение е истинно. Много от разпространените в науката твърдения се дължат на неправилен език. Те са абсурдни. Друга част са принципно неверифицируеми. Те са безсмислени. Безсмислени ще се окажат твърденията от областта на метафизиката, морала, религията, естетиката. Имащи значение и смисъл, са само ония твърдения, които се поддават на верификация. Идеята на Витгенщайн за изначално съответствие, за изоморфизъм между изказванията от един логически съвършен език и фактите е заменена с идеята за съществуване на клас базисни твърдения, изразяващи чистия непосредствен опит. Оттук и стремежът за свеждане на всяко изречение до твърдение, сравнено с твърдение от класа на базисните.

В първоначалните постановки на Виенския кръг откриваме отново програмата на емпиризма - редукция на цялото човешко знание до емпиричните му основи. Но не съществува факт без интерпретация. Откриването на фактите е обусловено от една или друга предшестваща ги мисловна настройка. При Хюм, ранният позитивизъм и махизъм, емпиричната програма за

свеждане на знанието до неговата основа в опита се реализира в опитите да се покаже произходът на рационалното от емпиричното. Оттук и психологизма в епистемологията - психологията трябва да разкрие механизмите на пораждаване на понятията от усещанията. При логическия позитивизъм психологизмът е неуместен. Обект на изследване са логическите отношения. Различието между горните и долни нива на познанието (между теоретичното, рационално знание и емпиричното, сетивно познание), в процеса на развитие на възгледите на Виенския кръг, биват сведени до различие между езиците, на които се изразяват.

Традиционният за емпиризма индуктивизъм в логиката, поставя пред сериозни изпитания учените от виенския кръг. За Карнап индукцията, преходът от знанието за ограничен клас от явления към изказванията за безкрайно количество такива, какъвто фиксират научните закони, не е логически законен. Той има психологически характер. Според Райхенбах индукцията не може да бъде обоснована логически, но е най-добрият начин да правим хипотези за неизвестното. Тя се обосновава чрез очевидността. При индукция не се предполага изменение нито на съдържанието на извода, нито на понятийния състав по отношение на предпоставките. Предполага се само изменение на степента на общност. Традиционните индуктивни методи дават само „емпирични закони“ и не могат да обяснят: научните закони с тяхната всеобщност; теоретичните термини, не кореспондиращи с емпиричното съдържание; формализмите. Изброеното по-горе довежда до идеята за съществуването на две системи от знание: общовалидно теоретическо знание и знание, което е единично, емпирично. Истинността на първото е хипотетична. Истинността на второто се задава от наблюдаемостта му.

След разпадането на Виенския кръг възгледите на бившите му участници търпят изменения. Значението на теоретичните понятия вече се изяснява чрез отношението им не към емпиричното, а към други теоретични понятия. Търси се не отношението на всеки отделен компонент от системата на теоретичното знание към съответстващ му компонент от емпиричното, а отношението на двете системи като цяло. Налага се разбирането за хипотетико-дедуктивна организация на знанието. Терминът „хипотетична“ фиксира принципната невъзможност за завършеност. Хипотетико-дедуктивната теория като логическа организация на знанието трябва да има емпирична интерпретация. Названието „логически позитивизъм“ бива заменен с близкото „логически емпиризъм“.

През 70-те години Ейър отбелязва изчерпването на доктрината, следвана десетилетия от него и съратниците му. Една доктрина с прекалено силни антиметафизически, антитеоретически ограничения. През 1945-49 г., Лудвиг Витгенщайн пише „Философски изследвания“, и пренасочва усилията на своята аналитична философия от езика на символната логика към естествения, всекидневен език. Но алтернативата на неопозитивизма се появява още през 1934 г. с книгата на Карл Попър „Логиката на научното изследване“.